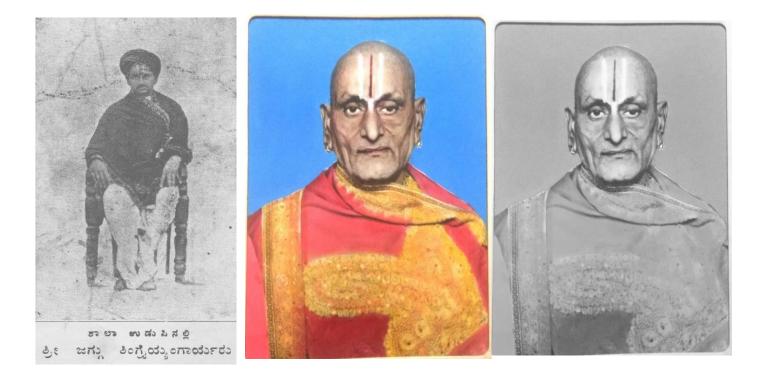
JAGGU SINGARAYA (1891-1985)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 1983 ರಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಕ ಗೌರವಧನ 500 ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ 5 x 2 / ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾರಿಸಿದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಜಗ್ಗು ತಿಂಗ್ವೆಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ತಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವೇಂಗಡನ್ನು ನವರು

1979 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನ

"ಕ್ರೌರಿ ತೌರ್ಯೆಂ" ನಾಟಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಸಮೂರಂಭ, ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ್ಯಸಾಲರು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದನಾರಾಯಣರ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ

ಸಿದ್ದ ಗಂಗಾ ಕ್ಷೇಶ್ರದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಸೃತ ಸನ್ಮೀಳನ ನಡೆದಾಗ ಪೂಜ್ಯ ಸಿದ್ದ ಗೆಂಗಾ ನುತದ ಗುರುವರ್ಯರಿಂದ ಸನ್ಮಾನ 1978 ರಲ್ಲಿ

Sri Jaggu Singararya was born on 20/10/1891 in a Srivaishnava family of Sri Jaggu Tirunaaraayanaayyagar and .Smt Shingamma at Melukote. He grew up to be a great Sanskrit Vidwan and writer. He has written many books in Sanskrit and Kannada which are very popular.

Detailed life history of Sri Jaggu Singararya is written in Sanskrit and Kannada. A brief history of the Author starts from the next page.

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹಯಗ್ರೀವಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಕವಿ ಚರಿತ್ರೆ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿವರೇಣ್ಯ, ಪ್ರತ್ನವಿದ್ಯಾವಿಚಕ್ಷಣಃ ಶ್ರೀ ಜಗ್ಗುಶಿಂಗ್ರೆಯ್ಯಂಗಾರ್ 1891 – 1985

ಸಂಸ್ಕೃತ ದೇವಭಾಷೆಯೂ ಹೌದು, ರಸಭರಿತ ಅನೇಕ ಚಮತ್ಕಾರಗಳ ಆಗರವೂ ಹೌದು. ಇಂತಹ ಸುಮಧುರ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವಾವ್ರತರು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿ ಭಾಷೆಗೆ ಭವ್ಯ ಭೂಷಣ ತೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಮಹನೀಯರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುವವರೇ -ಬಾಲಧನ್ವಿ ಕುಲಭೂಷಣರೂ, ಕವಿಕುಲ ತಿಲಕರೂ, ಅಭಿನವ ಭವಭೂತಿ, ನೂತನ ಕಾಳಿದಾಸ, ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಪ್ರತ್ನವಿದ್ಯಾವಿಚಕ್ಷಣಃ, ಬಿರುದಾಂಕಿತೂ ಆದ ದಿ. ್ರೀ ಜಗ್ಗುಶಿಂಗ್ರೆಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥ ರಚನೆ ಇವರನ್ನೂ ಕವಿಪುಂಗವರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿತು. ಜ.ಶಿಂ ರವರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕವನ್ನು ಆಲೋಕಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಆದರ್ಶದ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರಿದರು. ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಾಳಿದರು. ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ, ಪಡೆದ ಅನುಭವ, ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕೆಲವು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿತು. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿ - ಗತಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಇದೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ-ಬದುಕಿ, ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ದೈವಭಕ್ತಿ, ಕರುಣೆ, ಅನುಕಂಪ, ಸಮಾನತೆ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನಡೆ - ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿ, ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ ಪರಿಚಯ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಚಯದಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯಕ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಳು ಶತ - ಶತಮಾನ ಉಳಿದು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕವಿ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮರೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹ ಸಾಧಕರ ದೇಶ - ಕಾಲ -ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗೈಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರು 1891, ನವೆಂಬರ್ 20ರಂದು ಖರನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಆರಿದ್ರಾನಕ್ಷತ್ರದಂದು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ, ಪಾಂಡವಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೇಲುಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜಗ್ಗುತಿರುನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮತ್ತು ಮುಗ್ಧ ಸ್ವಭಾವದ ಸಿಂಗಮ್ಮ – ಇವರ ಜೇಷ್ಠ ಪುತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮೇಲುಕೋಟೆ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಹಚ್ಚ – ಹಸಿರು ವಾತಾವರಣದ ಅನೇಕ ಕೆರೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕೊಳಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪ್ರಶಾಂತ ಸ್ಥಳ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಚೆಲುವನಾರಾಯಣನ ಸನ್ನಿಧಿ, ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹದೇವರ ಬೆಟ್ಟ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳಿದ್ದು, ಯಾದವಾದ್ರಿ, ದಕ್ಷಿಣಬದರಿಕಾಶ್ರಮ, ಯತಿಶೈಲ, ವೇದಾದ್ರಿ, ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ....2 ಇಂತಹ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕರೂ, ದೈವಭಕ್ತರೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಇಳಯವಿಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಬಾಲಧನ್ವಿ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಜಗ್ಗುಶಿಂಗ್ರೆಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರೂ ದೇವಭಕ್ತರೂ, ಸದ್ಗುಣಶೀಲರೂ ಆಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಈ ವಂಶಸ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ದೃಢಕಾಯರೂ, ಉತ್ತಮ ದೇಹ ಸಂಪತ್ತು ಹೊಂದಿದವರೂ, ಶಕ್ತಿ ಶಾಲಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಪೂರ್ವಜರು ಭಾರಹೊತ್ತು ನಡೆಯುವಾಗ ಜಟ್ಟೆಗಳಂತೆ ಠೀವಿಯಿಂದ ಜಗ್ಗುಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಮಹಾರಾಜರು **ಭಲೇ ಜಗ್ಗು** ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇವರ ವಂಶದ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಜಗ್ಗು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯವರ ಕಾಲವಿರಬಹುದು.

ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ಕೆಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರ ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಚೆಲುವನಾರಾಯಣನ ಸನ್ನಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಂಚಿನ ಕಂಠದಿಂದ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗ್ಗು ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯರು ಆಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಅನೇಕ ಬಿರುದಾಂಕಿತರೂ, ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯವರಿಂದ ರತ್ನ ಖಚಿತ ಗಂಡಭೇರುಂಡ ಕೆತ್ತಿದ ಕಡಗವನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿ ಪಡೆದವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಜ.ಶಿಂ ರವರ ಬಾಲ್ಯದ ಪಾಠ ಇವರಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಮೇಲುಕೋಟೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯಿತು. ಇಯಲ್ ಪಿಳೈ ವರದಾಚಾರ್ಯರು, ಪು.ತಿ.ನ ರವರ ತಂದೆ ತಿರುನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ದೇವಶಿಖಾಮಣಿ ಅಳಸಿಂಗಾಚಾರ್ಯರ ತಂದೆ ತಿರುಮಲಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮುಂತಾದವರ ಬಳಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಪು.ತಿ. ನ ರವರು ಇವರ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಲಂಕಾರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾಟಕಾಂತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಪದವಿ ಗಳಿಸಿದರು.

ಜ.ಶಿಂ. ರವರ ಹಿರಿಯರು ಜ್ಞಾನ – ಗುಣ ಸಂಪನ್ನರೇ ಹೊರತು ಧನ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯದಿಂದರೂ ಇವರಿಗೆ ಬಡತನದ ಬೇಗೆ ತಟ್ಟಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದರೂ ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗದೆ ಬಹಳ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ದೃಢದೇಹಧಾರಡ್ಯ ಆಕರ್ಷಕ ರೂಪ, ವಿದ್ಯಾಪ್ರಭೆ, ಉತ್ತಮ ಕುಲ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅನೇಕರು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲು ಧಾವಿಸಿದರು. ನಾಗಮಂಗಲದ ಶ್ರೀ ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಸ್ಥಾನದ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಾಜಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ವೇಂಗಡಮ್ಮನವರೊಡನೆ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ತನಗೆ ಸಂಪಾದನೆ ಇಲ್ಲ, ಹುಡುಗಿಯೂ ಕುಳ್ಳು ಎಂದು ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಮಾತಿಗೆ ಮಣಿದು ಗೃಹಸ್ಥರಾದರು. ಮುಂದೆ ಜಗ್ಗುಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ, ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯಾಗಿ ಸುದೀರ್ಘ ದಾಂಪತ್ಯದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಪತಿಯ ನೋವು – ನಲಿವು, ಸುಖ – ದುಃಖ, ದೇವತಾಕಾರ್ಯ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಅಷ್ಟಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ, ಒಬ್ಬ ಸುಪುತ್ರನನ್ನೂ ಪಡೆದು, ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟ

...3

- 2 -

ನಿಷ್ಠೂರಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸಹಿಸಿ, ಪತಿಪರಾಯಣೆಯಾಗಿ ಬಾಳಿದ ಮಹಾಮಾತೆ ವೇಂಗಡಮ್ಮನವರು, ಮನೆಮದ್ದು, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರು. ಅನೇಕರು ಇವರಿಂದ ಔಷಧಿ ಪಡೆದು ಗುಣಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಔಷದೋಪಚಾರಗಳಿಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಏನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟ ಕನ್ಯಾದಾನದ ಫಲ ಸಿಗಬಹುದೇನೋ! ಆದರೆ ಮೊದಲ ಮೂರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮದುವೆಯಾದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿ ವಿಡಂಬನೆಯಿಂದ ಬಾಳು ಬರಡಾಗಿ ತವರಿನ ಆಸರೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಆದ ನೋವು ಸಂಕಟ ಹೇಳತೀರದು. ಜ.ಶಿಂ. ರವರೇನೋ ಎಲ್ಲಾ ದೈವೇಚ್ಛೆ ಎಂದು ಸ್ಥಿತ ಪ್ರಜ್ಞರಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯ ಹೆತ್ತ ಕರುಳಿನ ಸಂಕಟ ವರ್ಣನಾತೀತ.

ಒಲ್ಲದ ಮದುವೆಯೊಂದಾದರೆ, ದೇಶಪರ್ಯಟನೆಯ ಉತ್ಕಟೀಚ್ಛೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣ. ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಸೇಹಿತ ಕೂತಾಡಿ ತಿರುವೇಂಕಟಾಚಾರ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಗಾಸಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಟ ಇವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಬಂಡವಾಳವಾಯಿತು. ಹೋದ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ವಾಕ್ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಪ್ರವಚನ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಚನೆ - ಹೀಗೆ ಜನರ ಗೌರವ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಊಟ - ವಸತಿ ಹೇಗೋ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರದು ಸ್ವಯಂಪಾಕ, ಲಾಹೋರಿನ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್ರವರು ಇವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ರೂ. 2000 ಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗಿನ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂ. ಎಂದರೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತವೇ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಅಯೋಧ್ಯೆ, ಕಾಶಿ, ದ್ವಾರಕೆ, ಗಯಾ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗೌರವ, ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ದಕ್ಷಿಣ ಯಾತ್ರೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, 1914 - 15 ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿನ ಅಡೆಯಾರ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅನಿಬೆಸೆಂಟರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿದರು.

ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ಪರ್ಯಟನೆ ಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ನಂತರವೂ ಕೆಲಕಾಲ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ದೇವರ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವರ ಕೃಪೆ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ನವೀನತ್ತೂರು ರಾಮಾನುಜ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರ ಶಿಫಾರಸಿನಿಂದ ನಾಗಮಂಗಲದ ಮಿಡಲ್ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಸರೆ ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸೇವಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗಮಂಗಲ, ಕುಣಿಗಲ್, ತಿಪಟೂರು, ತುಮಕೂರು ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು. ಕೆಲವು ಕಾಲ ತುಮಕೂರಿನ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

...4

-3 -

ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

1. ಇವರ ಪ್ರಥಮ ಕಾವ್ಯ - ಯದು ಶೈಲಚಂಪೂ - 1932ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ.

2. ಕೃಷ್ಣ ಕಥಾರಹಸ್ಯ - 1936ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಇದರ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು 1941 - 42ರಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

-4.

3. ದಾಶರಥಿ ಚರಿತಂ - 1958ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ.

4. ಶಿಬಿ ವೈಭವ, ಧರ್ಮವ್ಯಾಧ ದರ್ಶನ, ಶೌರಿಶೌರ್ಯಂ - ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳು ಶೌರಿ ಶಾರ್ಯಂ - ಆಗಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ನಾರಾಯಣರ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡು

5. ಕಾವ್ಯ ಕಲಾಪ - ಮೊದಲ ಭಾಗ 1968ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ.

6. ವೆಂಕಟೇಶ ಪದಾವಲಂಬ ಸ್ತೋತ್ರ - 1963ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಈ ಸ್ತೋತ್ರ ರಚನೆಯಾದಾಗ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷತೆಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ತಿರುಪತಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಲೆಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಕಟ ಹಂಬಲದಿಂದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಚಕರಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಡಿಕೆ ಇಟ್ಟಾಗ, ಒಂದು ಸಮಯ ನೋಡಿ ಇವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ತೆರೆಯ ಒಳಗೆ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಇದು ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಲ್ಲವೇ ! ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಜ.ಶಿಂ. ರವರ ಮೊಮೃಕ್ಕಳಾದ ಮೀರಾ, ವೈಥಿಲಿ ರಾಗ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರು. ಇದರ ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿಯೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು. ಇದೇ ವರ್ಷ ಜ.ಶಿಂ. ರವರ ಆರನೇಯ ಮಗಳ ವಿವಾಹವೂ ಜರುಗಿತು.

7. ಕಾವ್ಯಕಲಾಪ - ಭಾಗ - 2 - 1989ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಜಗ್ಗುಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರ ಕಾಲಾನಂತರ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೂ, ಮುದ್ರಣದ ಕರಡು ಪ್ರತಿ ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೂ ಮಹನೀಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶೆಲ್ವಪಿಳೈ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಶರ್ಮ ಮತ್ತು ಅರೈಯರ್ ಶ್ರೀರಾಮ ಶರ್ಮ ಮುಂತಾದವರು ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

8. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಇವರ ಕೃತಿಗಳು - ನೀತಿ ಸಾರಾವಳಿ, ಬರಲಿನಭಾಗ್ಯ, ಅರ್ಚೆಯ ಅಚ್ಯುತ, ವೈರಮುಡಿ ವೈಭವ, ಶ್ರೀ ಚೆಲ್ವ ನಾರಾಯಣ ಶತಕ, ಅತಿಮಾನುಷಸ್ತವ ಇದು ಶ್ರೀವತ್ಸ ಚಿನ್ಹರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಭಾಮಿನೀ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಚುಟುಕುಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಬಿಡಿ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಎರಡರಲ್ಲೂ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

...5

ಅನೇಕ ಮಹಾಮಹೋನ್ನತ ಪಂಡಿತರು, ವಿದ್ವದ್ವರೇಣ್ಯರು, ವಿಮರ್ಶಕ ವಿಚಕ್ಷಣರು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ - ಸರಳ ಸುಂದರ ಕಾವ್ಯವಾಹಿನಿ, ಅಪರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದೌತಣ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಆಭರಣ, ಛಂದೋಬದ್ಧವಾದ ಶೈಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ - ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ರಂಗಪ್ರಿಯರವರು - ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರೊಂದು ರತ್ನ ಎಂದು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಾಶ್ರೀ ಕವಿತಾಕೃಷ್ಣರವರು ಜಗ್ಗುಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಜ್ಞ್ರಯದ ಕಾಮಧೇನು ರಸಋಷಿ, ಕವಿರತ್ನ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಗ್ಗುಶಿಂಗೈಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರಿಗೆ ಸಂದ ಸನ್ಮಾನ - ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೂ ಅನೇಕ. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರು ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಜರಿಶಾಲು, ಹಣಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಶೃಂಗೇರಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಂದ ಶಾರದಾಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ಇವರು ಆಶುಕವಿತೆ ರಚಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಶಾಲು ಮತ್ತು 100 ರೂ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವ, ಮಂತ್ರಿವರ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಯೋಜನೆ, 1979ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅದೇ ವರ್ಷ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ಬಲ್ಭಾಳರ ಸಂಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಾರಸ್ವತ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರತ್ನ ವಿದ್ಯಾವಿಚಕ್ಷಣ್ಣ ಬಿರುದು ಪ್ರದಾನ. ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರ ಮಠದ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರ ಮುಖೇನ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. 1989ರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ 500 ರೂ ಮಾಸಿಕ ಗೌರವ ಧನ, ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾರಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, 1961ರಲ್ಲಿ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವ ಪರಿಷತ್ ಸಭೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಗೌರವ, 1978ರಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿನ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. 1983ರಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿನ ಶೆಟ್ಪಿಹಳ್ಳಿ ಗೇಟ್ ಬಳಿ ಇರುವ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಮಠಕ್ಕೆ ರಾಯರ ಬೃಂದಾವನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಸಮಯದಲ್ಲ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಪಯೋಧಿ ತೀರ್ಥ ಯತಿವರೇಣ್ಯರು, ಜಗ್ಗುಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ಕರು ರಚಿಸಿದ ಸ್ತುತಿ ಪಂಚಕಗಳನ್ನು ಕೇಳ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಜ.ಶಿಂ. ರವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ, ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ, ಹೊರಗಡೆ ಎಲ್ಲೂ ಓಡಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವರ ಮನೆಗೆ ತಾವೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಬಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಇದು ಜ.ಶಿಂ. ರವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭ.

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿತ್ರಯರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ, ಅದರಲ್ಲಿ ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರೂ ಒಬ್ಬರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಡಾ. ಎಚ್.ಆರ್. ವಿಶ್ವಾಸ್ರವರು, ಜ.ಶಿಂ. ರವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಆ ಕುರಿತು ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ 2013ರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯಿತು. 1991ರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಜಗ್ಗುಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಸಂಪನ್ನವಾದವು.

-5 -

ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ದೈವಭಕ್ತಿ, ಗುರು – ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವವುಳ್ಳವರು. ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಸಹಿಸಿದರು. ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತ್ತು. ಇವರ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಹಲವಾರು ಘಟನೆಗಳು ಇವೆ. ಇವರು ಈಜು ಪ್ರವೀಣರು, ನಾಗಮಂಗಲ ಮತ್ತು ಕುಣಿಗಲ್ ದೊಡ್ಡಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಪಂದ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಈಜುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ವಾಲೀಬಾಲ್ ಆಟಗಾರರೂ ಸಹ. ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮೃದುಹೃದಯ, ದಯೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ, ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ವಿಶಾಲ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಸ್ತು ಕೂಡ ಮನೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಪಶುಪಾಲನೆ ಇವರಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಹಸು – ಕರುಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಕಟುಕ ಒಂದು ಹಸುವನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಮನನೊಂದು ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ಆ ನಿತ್ರಾಣ ಹಸುವನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿ ಒಂದು ಕರುವನ್ನು ಕೊಡುವಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂತು. ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ರರವರದು ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಪರಿಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವ. ಬಾವಿಯಿಂದ

ನೀರು ಸೇದುವುದು, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೀಳುವುದು, ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವುದು ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಯಾಮವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹ ಮನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆಯವರ ಆಪ್ತ ಶಿಷ್ಯರೂ, ಭೂದಾನ ಯಜ್ಞದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದ ಅರೈಯರ್ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶರ್ಮರವರು ಕುಣಿಗಲ್ ನಲ್ಲಿ ಇವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲನೆ, ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವುದು, ಹಿಟ್ಟು ಬೀಸುವುದು, ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ತರಕಾರಿತೋಟ ಬೆಳೆನಿರುವುದು, ಊಟದ ಎಲೆ ಹಚ್ಚುವುದು, ಮಕ್ಕಳ ಉಡುಪನ್ನು ತಾವೇ ಹೊಲಿಯುವುದು ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ - ಇದು ಅಪ್ಪಟ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಾದರಿ ಕುಟುಂಬ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತರಹದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿದ್ದರೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕನಸಿನ ಭಾರತ ನನಸಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ - ಎಂದು ಹರ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೂ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಏನೂ ಕೊರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಪದವಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ, ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗಳಿಸಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಭಾರತ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಜನಗಣತಿ ಪದಕ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಕೀರ್ತಿತಂದವರು.

ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರಿಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯೂ ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ದೇವರ ಪ್ರೇರಣೆಯೋ ಏನೋ ! ತುಮಕೂರಿನ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯ ನಡುಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನ ಮೇಲೆ ಸೀಮೆ ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಮೇಲುಕೋಟೆ ಶ್ರೀ

...7

-6 -

ಯೋಗಾನರಸಿಂಹ ದೇವರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದರು. ಅದು ನೋಡುತ್ತಾ ನೋಡುತ್ತಾ ಬೆಟ್ಟದ ಆ ನರಸಿಂಹನೇ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗತೊಡಗಿತು. ನಂತರ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಪೈಂಟ್ನಾಂದ ಅದು ಅಳಿಸದಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ತಿದ್ದಿದರು. ಈಗಲೂ ಆ ನರಸಿಂಹದೇವರ ಬಾಗಿಲು ದೊಡ್ಡ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಜ.ಶಿಂ ರವರು ಈ ನರಸಿಂಹನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಮೂಲ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. 1986ರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಜ.ಶಿಂ. ರವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಗೇಯ ವೈಭವ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಜ.ಶಿಂ. ರವರ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ನಗರದ ಸಂಗೀತಗಾರರು ಸೇರಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನೃಸಿಂಹಕಲಾ ಮಂದಿರವಾಗಿ, ಕವಾಟ ನರಸಿಂಹನೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ.

ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ರೈಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರು ಎಷ್ಟೇ ದೃಢಕಾಯರಾಗಿದ್ದು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಇವರ 84ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹರ್ನಿಯಾ ಅಪರೇಷನ್ ಆಗಲೇಬಾಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂತು. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಜರಿ ಕಷ್ಟ ಎನಿಸಿದರೂ ಇವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ವೈದ್ಯರು - ಇವರ ರಕ್ತ ಪುಷ್ಟಿ, ಹೃದಯದ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮನೋಸ್ಥೈರ್ಯ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡರು. ಯಶಸ್ವೀ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ನಂತರ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದರು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಂತಾಯಿತು. ಆಗಲೂ ಬೇಸರಿಸದೆ, ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲ ಕಳೆದರು. ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ರಚನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಭಗವತ್ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕಗಳೇ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಾದಾಗಲೂ ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಬರೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

ಜಗ್ಗು ಶಿಂಗ್ರೆಯ್ಯಂಗಾರ್ರವರು ತಮ್ಮ 94ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ 1985ನೇ ಇಸವಿ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ಪರಮ ಭಕ್ತರಾದ ಅವರಿಗೆ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಪತಿ ಪರಾಯಣೆಯಾದ ವೇಂಗಡಮ್ಮನವರೂ ಅದೇ ವರ್ಷ ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲ ಚೌತಿಯಂದು ಪರಮ ಪದವನ್ನೈದಿದರು ಈ ಪುಣ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ನಮ್ಮದಾಯಿತು.

॥ ಕವಿಕುಲ ಬೆಳೆಯಲಿ ॥

॥ ಸಮಸ್ತ ಸನ್ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ॥

ರುಕ್ಮಿಣಿ ಗೋಪಾಲ್ ಜಗ್ಗು ವಂಶಜೆ ನಿವೃತ್ತ ಅಧ್ಯಾಪಕಿ, ತುಮಕೂರು.